

Golec, Martin

Kritika pramenů

In: Golec, Martin. *Těšetice-[Kyjovice]. VI., Horákovská kultura v těšetickém mikroregionu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2003, pp. 13-14

ISBN 8021030151

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126263>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zajímavá je otázka vodních ploch, které se samy vytvářely v únanovském údolí. Přírodně vzniklé vodní zdrže mohly být obyvateli údolí i uměle upravovány, udržovány či vytvářeny pro potřeby např. kumulace ryb, škeblí nebo zadržení vody pro letní měsíce. Zejména ryby mohly být strategickou potravou hlavně v zimních měsících. Indicií této myšlenky je existence velkých koncentrací škeblí v některých, a to nejen horákovských, objektech v Těšeticích. Tito živočiškové potřebují pro svůj život jen stojaté vody a k prvnímu stadiu života nutně ryby, na nichž cizopasí.

V údolí říčky Únanovky, proti proudu směrem na západ, jsou ještě další lokality HK. Jde o pozdně halštatská hradiště HK v trati „Staré zámky“ u Suchohrdel a „Deblínek“ (*Podborský - Vildomec 1972, 97*). Na hradisku „Staré zámky“ byla také prozkoumána mohyla HK, jež je v tomto umístění unikátní a pravděpodobně patří do skupiny nezkoumaných mohyl v jižním směru ležící lesní trati „Purkrábka“ (*Podborský - Vildomec 1972, 113*).

Celková rozloha zkoumaných ploch v mikroregionu říčky Únanovky severozápadně od obce Těšetice dosáhla 9 ha. Tento mikroregion se stal dosud **nejprozkoumanějším sídlištním územím s halštatským osídlením ve středním Podunají**.

8. Kritika pramenů

Obě zkoumané plochy v „Sutnách“ (SV a ZV) leží na sprašovém podloží a objekty se po odstranění ornice dobře rýsují na světlém podloží. Vrstva ornice zde dosahuje přibližně 50 cm a pro její skrytí byla použita stavební technika. Plochy výzkumů v „Sutnách“ byly pečlivě ručně zaškrabány. Zjištěné terénní informace nejsou zatíženy zkresleními, vznikajícími neprovedením pečlivého začištění.

Technika prováděných výkopových prací se na plochách SV a ZV výzkumu nelišila. Objekty byly vybírány po umělých dvacetimetrových vrstvách. Menší zásobnicové objekty byly za účelem získání dokumentace profilů vybírány postupně, po polovinách, nejčastěji rozdělených ve směru sever – jih nebo východ – západ. Větší objekty byly zkoumány většinou po čtvrtinách.

Kresebná dokumentace byla prováděna v měřítku 1:20, byl pořízen slovní popis, objekty byly také zaneseny do přehledek v měřítku 1:100 a některé vyfoceny.

Pro SV byla vypracována metodika sektorové plošné orientace. Plocha celé lokality je rozdělena na sektory (pásky) ve směru západ – východ. Tyto pásky nazvané A až E byly dále děleny na menší části (A1, A2, A3, B1, B2, B3...ad.). Jeden sektor je dlouhý 100 m a široký 80 m. Ve směru západ – východ je pro označení čtverců užívána průběžná numerická řada, která pokračuje přes všechny sektory (sektor A1 – 1, 2, 3...10; A2 – 11, 12, 13...20 ad.). Ve směru sever – jih je užívána abecední řada a je pro každý sektor užita vždy znovu tatáž (A1 – a, b, c...h; B1 – a, b, c...h ad.). Celá lokalita je pokryta sítí čtverců o rozměru 5 × 5 m. ZV se nachází asi 500 m od nejbližšího okraje SV, do jehož sítě byl zaměřen. Proto je orientace na obou plochách zcela přehledná.

Jelikož výzkum probíhá doposud a získávaný materiál HK dále narůstá, jsou v předložené studii zpracovány objevy z let 1967 – 1998 ze SV a z let 1981 – 1982 ze ZV.

Uložením materiálu v těšeticím a znojenském depozitáři nedošlo ke ztrátě informací, byl dohledán všechn. U písemné dokumentace došlo k malé ztrátě informací, chybí

několik popisů objektů, u kresebné dokumentace byly ztráty o něco větší, navíc nebyly vyhotoveny kresby některých profilů. Celková úroveň dokumentace je velmi dobrá.

9. Dosud publikovaná sídliště HK

Pro pochopení geneze HK je nutno pracovat se sídlištními informacemi končící mladší fáze středodunajských popelnicových polí – podolské kultury, dále samotné HK a časně laténského stupně. Pramenná základna rovinných sídlišť podolské kultury je bohužel prakticky nulová a se stejnými lokalitami HK porovnat nejde. Situace není ovšem zcela bezvýchodná, vhodnou suplací informací rovinných sídlišť nám bude rozlehlé hradisko podolské kultury v Brně – Obřanech, které poskytlo velké množství informací. Zejména počet prozkoumaných zahloubených zemnic je větší než všechny dosud publikované zemnice HK. Jde sice o starší výzkumy, ale jsou pro srovnání se stejnými objekty horákovskými zcela dostačující. Zejména u mladších výzkumů na hradisku je zcela zřejmé, že „amatérští“ archeologové dosáhli již vysoké úrovně výkopů a dokumentace. Velké množství prozkoumaných objektů na hradisku bylo získáno nejdříve amatérskými sběry, později náhodnými výkopy v jednotlivých částech rozlehlého hradiska. Výzkumy byly prováděny od 70. let 19. století celou řadou amatérských archeologů a probíhaly až do poloviny 20. století. Nejmladší z nich byly provedeny v letech 1944 – 1946 již s pověřením SAÚ (*Adámek 1961, 21*). V letech 1981 – 1982 proběhl další, již revizní výzkum AÚ ČSAV Brno, zůstal ovšem nevyhodnocen (*Čižmář – Geisler – Rakovský – Svoboda 1983, 4; Čižmář – Geisler – Rakovský 1984, 3; Čižmář 1994, 253; Podborský 1996, 205*). Výčet podolských zemnic z hradiska je korigován o 2 předatované objekty, což bylo učiněno na základě revize M. Čižmáře, který je přiřadil latéenskému období (*Čižmář 1994, 253, 261*).

Období klasického vývoje HK stupňů HC2 – HD1 je reprezentováno rozsáhlým pramenným sídlištním fondem. Nově je umožněno sledovat časově dlouhý kontinuální vývoj osídlení těšetického mikroregionu procházející nejen celým středním úsekem, ale i celým pozdně halštatským. Srovnávací materiál tohoto období HK pochází dále z publikovaných sídlištních odkryvů. Jsou to lokality v Bezkově, Brně – Králově Poli a v Brně – Řečkovcích a sídliště dvorcového charakteru v Kuřimi. Několik jednotlivých objektů bylo odkryto ještě v Bulharech, Podivíně, Skalici a Smolíně. Konec HK byl dosud neméně problematický ve srovnáním s počátkem. Pramenná základna pozdního stupně HD2 byla tvořena dosud jen staršími výzkumy s nekontextuálními informacemi. Těšetický mikroregion představuje nový bohatý soubor z tohoto i následného stupně HD3.

Porovnání sídlištních lokalit HK a časné doby laténské je nutno uskutečnit na typech domů obou období. Ve stupni LA se ovšem potýkáme s nedostatkem publikovaných sídlištních celků s nálezy sídelních objektů. Zatímco porovnání typického obydlí podolské kultury, zemnice z hradiska v Brně – Obřanech, bylo možno učinit s kvantitativně podobně velkým množstvím horákovských zemnic, ve stupni LA je citelný deficit stejných informací. V současné době jsou publikovány jen 4 časně laténské zemnice. Sídlištních nálezů odpadních nebo zásobních objektů je známo více. Publikovány byly informace z Brna – Horních Heršpic (*Enderová 1996*), z Pavlova (*Horálková 1989*) a Šakvic (*Horálková 1994*).